

Tiedekunta/Osasto - Fakultet/Sektion	Laitos - Institution
Filosofinen tdk. / Matemaattis-luonnontiet. os.	Eläintieteen laitos Morfologian ja ekologian os.
Tekijä - Författare	
Raili Majala-Penttilä	
Työn nimi - Arbetets titel	
Kotiloiden esiintymisestä Espoon ja Kirkkonummen ranta- alueiden litoraalissa	
Oppiaine - Läroämne	Työn laji - Arbetets art
Eläintiede	Pro gradu -tutkielma
Aika - Datum	Sivumäärä - Sidoantal
Lokakuu 1982	90
Tiivistelmä - Abstract	
<p>Tutkimuksen kohteena on litoraalivyöhykkeen kotilofauna (Prosobranchia, Pulmonata) Espoon ja Kirkkonummen ranta-alueilla. Työn tarkoituksena on lisätä tietämystä alueen litoraalieläimistöä ja selvittää erilaisten ympäristötekijöiden vaikutuksia kotiloiden laji- ja yksilömääriin sekä lajisuhteisiin.</p> <p>Näytepisteitä on 31. Jokaisella pyrittiin kahden rinnakkaisnäytteen saamiseen: Kivikkorannoilla eläimet kerättiin käsin ja <u>Phragmites</u>-kasvustoissa pohjahaavilla. Näytesyvyys vaihteli välillä 0-0,7 m. Taulukoidusta aineistosta laskettiin lajiston runsautta, yleisyyttä ja alueellista esiintymistä kuvaavia indeksejä. Kaikkiaan saatiin 3875 kotiloyksilöä ja 12 lajia. Lajit <u>Bithynia tentaculata</u>, <u>Lymnaea peregra</u>, <u>L. stagnalis</u>, <u>L. palustris</u>, <u>Bathyomphalus contortus</u> ja <u>Anisus vortex</u> kattavat 95 % kokonaisyksilömäärästä.</p> <p>Näytteiden keskimääräinen lajiluku kasvaa tutkimusalueen mereisintä osaa kohti siirryttäessä, mikä johtuu <u>Hydrobioiden</u> esiintymisestä. Meri- ja murtovesilajeilla esiintymisen sisärajan määrännee suolapitoisuus. Parhaiten alueella menestyvät euryhaliinit makean veden lajit. <u>B. contortuksen</u> suolaisuustoleranssi lienee aikaisemmin esitettyä laajempi.</p> <p>Kivikkorannoilla kotiloiden yksilömäärät ovat suuremmat, mutta kasvurannoilla on keskimäärin enemmän lajeja. Sirviruokokasvustojen ja kasvinjätteiden runsaus vaikuttavat positiivisesti kotilofaunaan.</p> <p>Suojainen sijainti näyttää monipuolistavan lajistoa. Muutamilla näyteasemilla lajistollinen ja määrällinen niukkaus saattaa olla yhteydessä vilkkaaseen pienveneliikenteeseen. Useimmat lajit tavattiin kaikilta pohjatyypeiltä. Lajeja ja yksilöitä saatiin eniten kovapohjaisilta rannoilta.</p> <p>Kaikki näyteasemat, joilta ei tavattu kotiloita, sijaitsevat likaantuneen veden piirissä. Likaantuneilla rannoilla kotilot ovat voimakkaasti keskittyneet kivikkorannoille, mikä johtuu paremmasta tuuletuksesta. Voimakkaasti likaantuneilla ranta-alueilla kotiloiden laji- ja yksilömäärät sekä diversiteetti-arvot ovat selvästi pienemmät kuin muualla. Yksilömäärät ovat suurimmillaan lievästi rehevöityneillä alueilla. Niiden ja luonnontilaisten rantojen lajistossa ei ole merkittäviä eroja. <u>Lymnaea</u>-lajit, etenkin <u>L. peregra</u>, näyttävät olevan kestävimpiä likaantumiseen nähden. Niitä voidaankin pitää tutkimusalueen "joka paikan lajeina".</p> <p>Havainnot viittaavat kotiloille epäedullisten olosuhteiden mahdollisuuteen Espoonlahden suun ja Porkkalan välisellä alueella. Lisätutkimukset Kirkkonummen rantavesien tilasta ja rantaeläimistöä olisivat tämän perusteella tarpeellisia.</p>	
Asiasanat - Ämnesord	
Säilytyspaikka - Förvaras	
Eläintieteen laitos, Morfologian ja ekologian osaston kirjasto	
Muita tietoja - Övriga uppgifter	